RUSKI INWALID

No 303.

CZWARTEK. 27. Grudnia 1817 roku.

CZYLI
WIADOMOŚCI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości Kraiowe: z Peterzburga. Królestwo Polskie. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Francyia. Angliia.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

z Peterzburga, 27 Grudnia.

Kiedy iuż niepozostaie iak kilka dni do końca roku teraznieyszego, mamy honor upraszać szanownych czytelników pisma naszego życzących i na rok przyszły utrzymywania gazety ninieyszey, o iak naychleysze przesyłanie prenumeraty, która iak wiadomo rocznie z pocztą kosztuie rubli assygn. 40 połrocznie 23. Iużeśmy otrzymali nowe charaktery i spodziewamy się wkrotce uczynić przyiemność szanownym czytelnikóm przesyłania pisma tego pięknieyszemi głoskami i poprawnieszą pisownią. Można prenumerować we wszystkich pocztamtach, każdy w bliższym od siebie lub też co iest naylepiey adressować się prosto do expedycyi gazet w Peterzburgu. Redakcyia zaręczaiąc za wszelką z swey strony akuratność uprasza każdego, aby w przypadku iakiego kolwiek uchybienia czy to ze strony dozorców pocztowych przez nierychłe oddawanie gazety właściciecielowi, czy przez inne iakie środki sobie domierzonego; aby się udawali z oznaymieniem o takowych niespodzianych wypadkach, co nayrychley do Komitetu Naywyżey ustanowionego w dniu 18 Sierpnia 1814 roku a wszelkie zadowolnienie otrzymaią.

— Od kilku dni czas u nas znacznie się przemienił, zimno dochodzące 30 stopni Réaumura, ustąpiło cichey i nadzwyczaynie ciepłey chociaż co kolwiek mglistey pogodzie. I tak święta Bożego narodzenia, które teraz szczęśliwie pędziemy, przez czas tak łagodny nierównię więcey maią przyiemności.

Dalszy ciąg urządzenia Ministerstwa spraw zagranicznych i oświecenia publicznego:

§ 16.

4. O wyznaczenie gaży osobóm duchownym.
5. O założeniu uporządzeniu i utrzymaniu kościołów.
6. Sprawy tyczące się ofiar czynionych na założenie kościołów.

7. Sprawy tyczące się związków ślubnych
8. Sprawy wynikaiące z skarg rozmaitych tyczących się osób duchownych.
9. O wyznaczeniu Pensyionów i iednoczasowey zapomogi dla wdów Pastorów.
10. O nadaniu prawa wdowom Pastorów korzystania z tak nazwanego: *roku wdowiego*.
11. Sprawy tyczące się dni modlitwy i pokuty (*Bet* uud *Buss-Tage*.
12. O zachowaniu obrzędów kościelnych ustanowionych przez przepisy dotąd istnieiące.
13. O urządzeniu konsystorzów i rozrządzeniu koszciołów pod ich zawiadowaniem będących.
14. O baczności na tok spraw w Konsystorzach.
15. O rozpoznaniu praw Kollatorskich.
16. O sprowadzeniu w potrzebie osob duchownych z zagranicy.

§ 17.

Za *drugim stołem* toczą się następuiące sprawy.

1. O zachowaniu dóbr i summ duchownych,
2. Sprawy wynikaiące z pretensyi do przychodów Kościelnych i parafialnych.
3. O wyprzedaniu, zamianie, i wszelkiem wybyciu dóbr koscielnych.
4. O oddaniu gruntów kościelnych pod zobudowania prywatne i poborze z nich opłat poziomych.
5. O oddaniu maiątków kościelnych nieruchomych w dzierżawę osob prywatnych.
6. O rospatrzeniu spraw tyczących się summ i maiątków duchownych nieruchomych.
7. Rapporta i wiadomości o przychodach i wydatkach kościelnych.
8. Wiadomości o liczbie kościołów, Xięży, służących kościelnych, Parafiianów płci oboiey urodzonych, zaślubionych i zmarłych.
9. O liczbie i urządzeniu naukowych i Religiynych zaprowadzeń, utrzymuiących się kosztem kościelnym.
10. Ogólnie wszystkie potrzebne wiadomości do ułożenia zdania spraw czyli rapportów rocznych.

§ 18.

Czwarty Oddział dla spraw Zydowskich Machometańskich, i innych Religii nie chrześciianskich złożony iest z dwóch stołów.

§ 19.

Do pierwszego stołu należą sprawy żydowskie. Do czasu wyyść maiącego postanowienia, urządzaiącego stan żydów w Rossyi, udział ten zostanie na zasadach wyrażonych w naywyższem postanowieniu z dnia 15 stycznia 1817. W skutek postanowienia takowego wszystkie sprawy toczące się w Senacie Rządzącym i Ministrów, tak w udziale rządowym iak i obywatelskim należą do towarzystw żydowskich, wyłączywszy iednakże sprawy kryminalne przestępstw osobistych żydów, oraz sprawy processowe o ich maiątki; takowe maią wchodzić do Ministra dla dania o nich zdania; co się odbywa na wzór postępuiących do niego dzieł processowych, tyczacych się dóbr kościelnych na zasadach ogólnego urządzenia Misterstw § 240.

(Dalszy ciąg późniey.)

Królestwo Polskie.

— *z Dziennika Praw.* —
Wypis z Protokołu Sekretaryiatu Stanu Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski

ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyy, Król Polski. &c. &c. &c.

Zważywszy, iż zwyczayny komplet szesciu Senatorów do składu Sądu Naywyższego artykułami 41 i 42 Statutu organicznego o Senacie przepisany, nie iest dostatecznym, i że przeto wymiar sprawiedliwości rzeczonemu Sądowi powierzony, mógłby doznawać przerwy nader dobru wiernych naszych poddanych szkodliwey:

Chcąc z tych powodów nadać ważnym tey Naywyższey Sądowey Maglstratury działaniom stalszy i iednostaynieyszy kierunek, postanowiliśmy i stanowiemy:

Art: 1. Do zwyczaynego kompletu Senatorów w Sądzie Naywyższym, dodani będą stały Prezes i ieden ozłonek do utrzymywania ciągle Sentencyonarza, Obudwòch My mianować będziemy, wybieraiąc pierwszego z pomiędzy Senatorów Woiewodów, drugiego z pomiędzy Senatorów Kasztelanów.

Art: 2. Senatorowie wspomnieni do wszystkich kompletów należeć, i w mieyscu po-

siedzeń Sądu ciągle przemieszkiwać powinni.

Art: 3. Obowiązkiem Prezesa będzie we wszystkich kompletach Sądu Naywyższego przewodniczyć, wyiąwszy przypadki w których Prezydencyia Ministrowi Sprawiedliwości iest zastrzeżoną. Prezes również baczyć będzie na ścisłe i zupełne wykonywanie urządzeń, tyczących się organizącyi sądowey, na porządek Izby i zachowywanie karności między obrońcami, i osobami składaiącemi Kancellaryią sądową.

Senator Kasztelan utrzymuiący Sentencyonerz oprócz dopełnienia obowiązku samém przeznaczeniem swem wskazanego, pomagać będzie Prezesowi w wszelkich iego czynnościach.

Art. 4. Attrybucyie i obowiązki tak Prezesa iak i Senatora Kasztelana Sentencyonarz utrzymuiącego, ścisley przepisze Namiestnik Nasz w oddzielney uchwale, po poprzedniczém w tey mierze zasiągnieniu zdania ogólnego zgromadzenia Rady Stanu.

Art: 5 Senator Woiewoda Prezes pobierać będzie roczney pensyi złotych Polskich ośmnaście tysięcy, a Senator Kasztelan utrzymuiący Sentencyonarz, pobierać będzie roczney pensyi złotych Polskich dwanaście tysięcy.

Art: 6. Wykonanie ninieyszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczoném będzie, polecamy Kommissyi Sprawiedliwości.

Dan w *Moskwie* dnia $\frac{11}{23}$ Listop: 1817 r.

(podpisano) ALEXANDER.

przez Cesarza i Króla.

(L. S.) Minister Sekretarz Stanu

Ig: Sobolewski.

Zgodno z oryginałem

Minister Sekretarz Stanu

(podp:) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z oryginałem

Radca Sek: Stanu, Jenerał Bdy

(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem:

Minister Sprawiedliwości *W. Sobolewski.*

Sekretarz Jeneralny *J. Hankiewicz.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

Od brzegów Renu, 6 *Grudnia.*

Pogłoski o powiększeniu siły zbroyney Francuzkiny i o czynności z iaką się do tego biere narod potwierdzaią się przez wiadomości otrzymane z Francyi południowey. Niemożna się temu niedziwić, że to państwo w dzisieyszem swoiem położeniu po mimo klęsk i ciężarów siebie ugniataiących, nierównie więcey iest w stanie wystawienia bitnego żołnierza, aniżeli przed rewolucyią.

z Wiednia, 9 *Grudnia.*

D. 7 b. m. Kapituła Orderu *Runa złotego* odbyła zwyczayne swoie obrzędy z wielką okazałością w sali rady sekretney. lego Cesarska Mść przy tey zręczności mianował szesciu nowych kawalerów tego orderu to iest: arcy Xięcia *Franciszka,* Hrabiego *Bellegarde* Hrabiego de *Wallis* Hrabiego *Lanskorońskiego* Hrabiego Iózefa *Dietrichstein* i Xiążęcia Franciszka de *Kohary.* Zaraz po przeczytaniu listy mianowanych wszyscy kawalerowie razem maiąc na czele N. *Pana* udali się do kościoła zamkowego, gdzie szesciu nowych kawalerów po wysłuchaniu nieszporów przyiąll kommuniią z rąk Xiążęcia Arcybiskupa. Bogaty ubiór kawalerów nadewszystko samego Cesarza; wszystkich zwracał uwagę, wczora zaś rano wszyscy kawalerowie znaydowali się na mszy solenney po czem składali hołdy uszanowania swoiego *Cezarstwu Ichmość.* Wielki obiad był w sali obrzędowey. Cesarz Imść, Cesarzowa i Arcy Xiężniczki także znaydywały się na nim.

— Cesarz Imść ozdobić raczył wielkim krzyżem orderu swiętego Stefana Węgierskiego, I. C. M. Arcy Xiążęcia *Reynarda.*

— Otrzymano tu wiadomość z Rio Ianeiro, że Hrabia Władysław *Wrbna,* który wysłany był od dworu Wiedeńskiego z oznaymieniem dworowi Brezylskiemu o zawarciu związków ślubnych przez pełnomocnika Arcy Xiężniczki *Leopoldyny* z Xiążęciem następcą Portugalskim, przybył szczęsliwie do Rio-Ianeiro 17 Sierpnia po 63 dzienney żegludsze.

— Xiężna Ieymość *d'Accerenza Pignatelli,* urodzona Xiężniczka Kurlandska, przed kilku dniami przybyła do stolicy tuteyszey z Szląska.

Od kilku dni czas w kraiu naszym równie i w stolicy tuteyszey tak iest miły i ciepły iż się nam zdaie że iescze dopiero poczynamy iesień i ledwie iesteśmy w pierwszych dniach Września.

Heronim *Bonaparte* prosił niedawno od rządu tutevszego pozwolenta udania się do *Triestu*. Prożba takowa iednakże niebyła zadowolnioną.

Według doniesień bezpośrednich tu z wyspy Madery, Xiężna następczyna Portugalska i Brezylska spotkaną tam była z wielką okazałością. Cała droga prowadząca do domu Gubarnatora usypana była gałązkami rozmarynu i mirtu, z okien zaś wszystkich domów ulicy po którey przeieżdzała, wywieszone były piękne kolorowe chustki i kobierce. W wieczor nastąpiło oświecenie nietylko samego miasta, ale ogrodów wszystkich, wież i gór przyległych.— Kiedy Fregata *Austryia* w celu zawiadomienia o zdrowiu Xiężney w czasie podróży wystawiała przyzwoitą banderę, okręt liniowy Portugalski odpowiadał iey wywieszeniem błękitney chorągwi.

Francyia.

z Paryża, 9 Grudnia.

Ministerstwo Policyi przepisało dziennikarzom tueyszym, o czem maią donosić publiczności przez pisma swoie i o czem niepowinni mówić. Pozwolono im iest traktować o posiedzeniach Izby Parów; a zabroniono mówić o szczegółach sekretnych posiedzeń izby deputowanych oprócz tych o których im sama zwierzchność doniesie.

Członki obu Izb dzielą się teraz na trzy klassy nazywaiące się *Ultras*, *Extras* i *Intras*. Do drugiey klassy należą przyiaciele Ministerstwa, którzy przyymuią w ogólności kartę konstytucyyną, a żądaią tylko niektórych szczegolnych odmian. Członki mianuiący się *Intras* są zupełni stronnicy Konstytucyi przyymuiący ią w całey rozległości bez żadnego wyłączenia i admian

Powiadaią że *Fouche* chce sobie utorować drogę do dawney władzy. A przynaymniey iuż iest wiadomo, że się naysilniey stara o otrzymanie pozwolenia powrócenia do Francyi-

Publiczność tuteysza niezupełnie iest z tego kontenta, że obrady Izb odbywały się za *drzwiami zamkniętemi*. Mieszkańcy Paryża oddawna iuż są przyzwyczaieni do obrad wolnych i publicznie odbywaiących się.

Angliia.

z Londynu, 9 Grudnia.

Odnieiakiego czasu roschodzi się pogłoska, że rząd Hiszpański przedsięwziął nakońieć pozwolić osadom swoim wolnego handlu ze wszystkiemi narodami, rozumiec należy, ze to nastąpi z przyzwoitem ograniczeniem. Angielscy dzienikarze którzy chcieliby, aby ta wolność handlu dla osad Hiszpańskich, ograniczoną była wyłacznie tylko z nimi, nieuznaią tak ogólnego pozwolenia dobrem, i nieupatruią ztąd żadney iak dla osad, iak i dla semey Hiszpanii korzyści, ani politycznych widoków. Dodaią nadto że korzyści, iakie sobie obiecuie ztąd Królestwo Hiszpańskie są tylko mniemane, rzeczywiste zaś wygody koniecznie się muszą oprzeć o Anglików.

„Niemożna się nieuradować“ powiada *Kuryier*, że szczęśliwa przemiana sposobu myślenia publiczności pozwoliła Sekretarsowi Państwa wrócić wolność iescze niektórym aresztowanym znayduią ym się w więzieniach Hrabstw północnych. Po czem Lord *Sidmouth* roskazał uwolnić iescze 14 uwięzionych.“

Doniesienia z Chili dochodzą od 3 Sierpnia: lecz ponieważ są ze strony powstańców, niezasługuią przeto na zadną wiarę.

W gazetach Amerykańskich pomiesczone są wyimki z dzienników wyspy *Kursao* pod datą 4 Październiknika. Znayduią się w nich doniesienia o niektórych zwycięstwach odniesionych przez Roialistów nad powstańcami po dzień 26 Września Zreszta wszystkie takowe doniesienia są małey wagi, wyłączywszy Zwycięstwo odniesione przez *Kazalda* nad *Petzem* Ten ostatni utracił 400 ludzi na placu, 500 zabrano w niewolę, przy tem wzięto 900 koni i bardzo wiele bydła rogatego, rownie też cały oboz. W skutek rozkazu Ferdynanda VII. Ogłoszonem zostało w *Karakas powszechne przebaczenie* wszystkim którzy pierwiey albo teraz należeli do buntów Z tego powodu Jenerał *Morillo* uwolnił wszystkich ieńców woiennych zabranych przez siebie. Jenerał *Caraza* ma zamiar korzystania z takowego *przebaczenia powszechnego*.

---

w Peterzburgu
w Drukarni woienney Głównego sztabu IEGO CESARSKIEY MSCI.